

MILJÖBILDER

Nr 2 augusti 2001, Årgång 2

Är TCO-99-godkända bildskärmar säkra?

Jag köpte en förment bra 19-tums bildskärm från Dustin för drygt ett år sedan. Den var av fabrikat ADI med typbeteckning MICROSCAN G66 19#. Det var en stor klump på ca 25 kg och välemballerad. Installationen gick också bra även om färgjusteringsmetoden var lite töntig. Enl. Dustin var denna bildskärm avsedd för användare som arbetar med bildbehandling som yrke. Det gjorde jag men efter ca ett år upptäckte jag att jag kände en viss värme i ansiktet som när man varit ute i solen några timmar. Fortsatte ändå att använda skärmen men fick snabbt mera problem. Det började sticka i huden i ansiktet redan ett par minuter efter att jag satt mig vid skärmen. Varvade då arbetet med att tidvis använda en gammal EIZO F55 och det kändes bättre men inte helt bra. (Har tidigare använt EIZO-skärmen i åratals utan att ha några som helst problem.) Upptäckte att jag nu fått fuktiga sår på öronen och svullna utslag på halsen och på kinderna. Avbröt nu användningen av datorn med ADI-skärmen nästan helt. Viss skanning gjorde jag dock från datorn med ADI-skärmen och jag försökte att få ner strålningen med hjälp av en jordad aluminiumfolie med två hål som jag fäste terminalglasögonen i. Det funkade inte. Kontaktade Amerikanska ADI och deras Support Center och en tekniker där gav mej en anvisning om hur jag skulle kolla skärmen. Jag skulle bl a kolla att skärmen var jordad och att VGA-kabeln hade höljet anslutet till jord. Om så var fallet var det fel på skärmens färgkanon, ett känt fel som gjorde skärmen farlig. Jag ombads att omedelbart kontakta min leverantör för utbyte av skärmen. Felanmälde skärmen och

fick den snabbt utbytt. Den nya skärmen var bättre men jag fick ändå stickningar i huden efter ca tio minuters användning. Såren hade svårt att läka och jag smorde in dem med vanlig hudsalva. Kontaktade en datakonsult och frågade vad jag skulle göra. Han sa att ADI-skärmarna var marknadens sämsta. På kurser han höll brukade han fråga om det var någon som hade problem vid sin datorarbetsplats och det brukade vara fem å sex stycken av 30 som då räckte upp handen. De flesta kände hudirritationer och rodnader i ansiktet och alla använde ADI-skärmar... Han föreslog att jag skulle prova en av de bästa skärmarna, en IBM P96. Sagt och gjort. Jag testade en sådan skärm och det kändes bra första veckan. Därefter fick jag en svag värmande känsla i ansiktet och på halsen och såren ville inte läka.

Gick till läkare som gav mej salva av typen hydrokortison. Rodnaderna började klinga av och jag fick sårskorpor på öronen och i pannan. Gjorde mej av med P96:an och plockade fram en gammal NEC-skärm från 80-talet. Den visade sig funka utan problem. Inga stickningar eller rodnader. Slutade med kortisonsalvan men då kom rodnaderna tillbaka och det blev små förhårdnader på huden även på ryggen. Gick till läkare igen och denna gång träffade jag en person som verkade kunna området. Han sa att ryggeksemet inte hade med strålning från skärmen att göra utan det som troligen hänt är att den höga strålningen från den felaktiga skärmen aktiverat mina anlag för eksem. Han frågade om jag haft s.k. böjeksem när jag växte upp och om jag är allergisk mot något och det är jag... Jag fick nu en starkare kortisonsalva som jag skulle ta tills eksemet tryckts ner eller

max 14 dagar. Därefter skulle jag köra med en fet hudsalva. Ev. skulle jag få upprepa behandlingen. Han sa också att detta fenomen inte hade att göra med elallergi utan var mera att betrakta som en brännskada som dessutom stökat om i kroppen så att min ganska dämpade allergi aktiverats.

Hudbesvären dämpades och efter drygt en vecka var alla eksem borta utom en liten prick på ryggen. Övergick då till behandling med den feta salvan. Efter någon vecka kunde man se att det kommit fram ett par små fläckar på ryggen trots att jag hållit mej borta från allt vad datorer heter i över en vecka. Efter ytterligare en vecka hade jag ett nytt litet eksem på en örsnibb. Behandlade med små mängder kortison och den skrovliga huden på örsnibben föll av efter några dagar... Använde fortfarande den gamla NEC-skärmen men beställde en TFT-skärm av fabrikat multiQ. Fick den efter några veckor och förvånades över det undermåliga emballaget. Det avgav en massa boss som lagt sig överallt på skärmen och bl a på dess glas eftersom skärmen inte låg i någon skyddande plastpåse! Märkligt för en skärm som kostar 25000:- Bytte grafikkortet och installerade skärmen som visade sig funka direkt MEN det blev andra problem. När jag skulle göra färgkalibreringen mot en medelgrå bakgrundsfärg visade det sig att skärmen var blackig och hade ojämn luminans Vid kontroll med ett testprogram för LCD-skärmar funkade skärmen perfekt!

Om adressaten ej finns på vidstående adress v.g.
återsänd tidningen med uppgift om den nya adressen.

Kontaktade då den Svenska tillverkarens Support Center och då sa man att när det gäller bildbehandling så är det CRT som gäller dvs katodstrålebaserade bildskärmar. Kontaktade min leverantör och kom överens om att köpet går tillbaka... Något alternativ fanns inte. Ev. skulle en ny typ av LCD-skärmar komma i höst. En annan lösning skulle kunna vara att köra med en annan typ av CRT-skärm som baseras på likström – fast de är djävligt dyra...

Fortsatte alltså att köra med min gamla NEC. En dag gick glödlampan sönder ovanför datorn och då satte jag dit en lysrörslampa motsvarande en 123 W vanlig glödlampa. Efter en kort stund fick jag en värmande känsla i ansiktet och efter några timmar hade jag fått kraftiga rodnader i ansiktet.

Kontaktade Osram och deras tekniske expert sa att deras lysrörslampor gav mindre strålning än vanliga glödlampor...

Kontaktade den affär där jag köpt dessa lampor och de meddelade att de fått klagomål från personer som vistats länge nära både lysrör och lysrörslampor. Man får hudrod-

nader som påminner om det man känner efter att man solat lång tid...

Den konsult jag kontaktat sa att vissa människor tål vissa bildskärmar och får hudbesvär av andra. Ibland har problem lösts genom att två personer helt enkelt bytt skärmar med varandra. Om man blivit bränd av en skärm "lär sig" kroppen att den typen av strålning är farlig även om man bara utsätts för tusendelar av den gräns TCO95 anger som max. Så småningom klingar den förhöjda känsligheten av och påminner om effekterna av bränn- eller köldskador. Efter några år brukar man vara återställd. Vissa uppgifter tyder på att det kan ta upp till sju år...

Kontaktade reparationsverkstäder för att få veta hur de gör för att kolla om en skärm de får in håller sig inom gränsen för TCO95. (Det finns även något som heter TCO99 men där är samma strålningsgränser. Det som tillkommit är producentansvar för t ex destruktion mm.) Döm om min förvåning när jag får klart för mej att ingen verkstad i Östersund har utrustning för att göra sådana mätningar! ADI-

teknikern sa att det normalt skapas motverkande fält som gör att värdet blir nära noll framför bildskärmen. Om en vital elektronikkrets blir felaktig kan det råka bli så att denna funktion får omvänd funktion. Istället för att motverka skadliga fält kan alltså farliga fält skapas och dessa kan bli mycket starka kanske flera tusen gånger det tillåtna. Reglerkretsarna kan helt enkelt ta i så att de blir blå i ansiktet och placeras i ett ändläge...

Vid fortsatta studier har jag stött på en tekniker på ett företag som skaffat en liten batteridrivna mätare som signalerar rött, gult eller grönt. Vid mätning mot ADI-skärmar ges oftast gul eller röd signal. De flesta s.k. B-skärmar ger tydligen ej grönt. A-skärmar är de som klarar TCO95 med god marginal. De som på detta sätt sorterats bort säljs till lågkvalitativa företag typ ADI... För att kunna kontrollera att en skärm uppfyller kraven krävs tydligen mer än en batteridrivna grej.. Hur har TCO tänkt sig detta? Jag har försökt ställa frågan till TCO själv dock utan att lyckas...

Har du synpunkter på denna tidning och dess innehåll så sänd ett e-brev.
Artiklar och insändare tas tacksamt emot och införs i mån av plats.

MILJÖBILDER NR 2 augusti 2001, ÅRG. 2
Redaktör: Harald Gaunitz
Adress: Storgatan. 61 C, SE-831 33 Östersund
E-brev: Harald.Gaunitz@swipnet.se
Internetsida: <http://home4.swipnet.se/~w-43479/Index.html>

Tryck: Harald Gaunitz

Ansvarig utgivare: Harald Gaunitz

Original framställt på PC och tryckt på laserskrivare

Eftertryck tillåts om källan anges.

Tidningen utkommer fyra gånger per år.

Lösnummerpris 40:-

Prenumerationspris 120:- Inbetala beloppet på postgirokonto 124 59 17-8 och ange namn och adress på inbetalningskortet och att det gäller prenumeration.